

„Moravský“ Christiansfeld

Pro Dány je to město, kam jezdí ochutnat sladké perníky, a které má zvláštní architektonický ráz. Pokud ovšem zavítá do jutského Christiansfeldu český turista, návštěva městečka pro něj bude mít mnohem hlubší význam. Město totiž založili Moravští bratři, kteří se sem uchýlili ze severu Německa. A jejich „asketická“ víra očistěná od pozláték ostatních církví se přenesla i do způsobu jejich života i uspořádání města.

Město podle pravítka

S historií je to celkem jednoduché. Město bylo založeno přesně 1. dubna 1773, kdy „bratři“ položili základní kámen prvního domu a to v ulici Lindegade 17. Město pojmenovali po dánském králi Christianovi VII., který jim umožnil se v zemi usadit. Noví usadlíci byli dočasně osvobozeni od daní a od vojenské povinnosti a sami si mohli spravovat církevní i školské záležitosti. I díky tomu se zasloužili o rozvoj jižního Jutska, které do té doby patřilo k hodně zaostalým regionům severské země.

„Moravská“ církev tu sice má své sídlo pro celé Dánsko dodnes (stejně jako jí stále patří mnoho zdejších domů), ale v misijních ohledech nebyla příliš úspěšná. Mnohem víc než jejich víra proslavily bratry z Christiansfeldu již zmíněné perníky (první těsto zadělal pekař F. Rasch již roku 1783) a také výroba kachlových kamen. Proslulé perníky (*høn-*

FOTO: JAN DRAŽAN

ningkagen) lze ochutnat v několika místních pekárnách.

Po architektonické stránce je Christiansfeld velmi unikátní. Centrum bylo přesně narysované podle striktního, avšak harmonického plánu pravoúhlých ulic. Disciplína, řád, řízení a zbožnost, tedy principy této církve, byly hlavními faktory i při stavbě města. Ekonomika nebyla založena na konkurenci, ale na řízení jakousi radou starších, která tak mohla skrze povolení k podnikání zajistit různorodost řemesel a zajistit všechny potřeby komunity.

norodost řemesel a zajistit všechny potřeby komunity.

Kostel jen pro Boha

Historické centrum se ve velké míře dochovalo v původní podobě z konce 18. století. Kostel moravských bratří (*Brødre-menighedens kirke*) byl vystavěn roku 1777 ze žlutých neomítnutých cihel. Má dvě boční křídla s oddělenými vchody pro muže a ženy (také na místním hřbitově jsou pohlaví oddělena, sestry napravo, bratři nalevo,

nejsou tu rodinné hroby). Svatozánek drží mezi dánskými kostely primát největšího vnitřního prostoru bez podpůrných sloupů, pojme až tisíc věřících. Do bílé barvy laděný interiér je přísně strohý: chybí oltář i obrazy a výzdoba vůbec. Tady byli lidé (a stále jsou) opravdu jen s Bohem. Nepotřebovali k tomu zlato ani vyřezávané dřevo. Osvětlení dodnes zajišťují starobylé lustry na svíce.

Před kostelem stojí starobylá studna, která zásobovala vodou město. V někdejším vdovském domě dnes sídlí Muzeum moravských bratří, které schraňuje jak místní předměty, tak exponáty z misijních cest do Grónska, Surinamu či Afriky.

Rozdělená země

Historické epoše rozdělení Dánska (1864 – 1920) se věnuje Muzeum znovusjednocení a hranic (*Genforenings- og Graense-museet*). Památku na stejnou dobu lze nalézt východně od města, kde stojí kamenný most (*Fjællebroen*) z roku 1830. Ten spolu se starou cestou tvořil hranici mezi Dánskem a Německem. Okupovanou zemi jižního Jutska Dánové pozorovali (a také to dělali) z vrcholu Skamlingsbanke, který se vypíná asi 10 km severovýchodně od Christiansfeldu do výše 113 m. Stal se jakýmsi národním dánským místem. Dnes tu turisté obdivují především krásný výhled na mořský průliv Lillebaelt. ●

JAN DRAŽAN

jan.drazan@economia.cz

Vývěsní štít pekárny, kde se pečou tradiční perníky a strohý interiér kostela.

INFORMACE

Christiansfeld se nachází při severojižní dálnici E45 na Jutském poloostrově, 12 km od města Haderslev.

● Christiansfeld Turistbureau, Kongensgade 9 A, tel.: +45 74 56 16 30, e-mail: turist@christiansfeld.dk

www.christiansfeld.dk

● Přes léto pořádá infocentrum každou středu prohlídku města v angličtině po stopách moravských bratří.

